

De Ekster: het zwarte schaap van de tuinvogels

Bericht uitgegeven door Natuurpunt op dinsdag 6 januari 2015

Al eeuwenlang zijn Eksters voor allerlei zaken kop van Jut. Het zouden dieven zijn die schade berokkenen aan de zangvogelpopulaties en ze zouden geen natuurlijke vijanden hebben waardoor er te veel zijn. Onzin, zo blijkt.

Het beeld van de Ekster als dief wordt gretig gecultiveerd in de kunst en literatuur. In de opera *La gazza ladra* (de stelende ekster) bijvoorbeeld, steelt een Ekster een zilveren lepel waardoor een onschuldig dienstmeisje ter dood veroordeeld wordt. Het thema wordt overgenomen in het Kuifje-album 'De juwelen van Bianca Castafiore'.

Eksters zijn opvallend intelligente dieren, die zelfs in staat zijn zichzelf te herkennen in de spiegel. (foto: Leo Janssen)

Fictie. Want Eksters zijn geen dieven. Wel zijn ze erg nieuwsgierig, wat typisch is voor alle kraaiachtigen: wanneer Eksters een blinkend voorwerp in het vizier krijgen, zullen ze het mogelijk van dichterbij willen bekijken om het aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Wanneer ze daarbij plots verstoord worden, kan het gebeuren dat ze met het voorwerp nog in hun snavel wegvliegen. Wetenschappers hebben nooit vastgesteld dat Eksters blinkende voorwerpen verzamelen. Ze zijn niet alleen nieuwsgierig, net als andere kraaiachtigen zoals Zwarte kraaien en Kauwen, beschikken ze over opvallende cognitieve vaardigheden: zijn ze intelligent en hebben een goed bevattingsvermogen. Zo zijn ze in staat om hun eigen spiegelbeeld te herkennen.

Vaak wordt naar Eksters ook met een beschuldigende vinger gewezen omdat ze een negatieve invloed zouden hebben op zangvogelpopulaties. Een [Engelse studie](#) wees echter uit dat die impact verwaarloosbaar is. Tijdens het broedseizoen voederen Eksters wel eens eieren en jongen van andere soorten om hun jongen van eiwitrijk voedsel te voorzien, maar geen enkel wetenschappelijk onderzoek toont aan dat zangvogelpopulaties omwille van die reden afnemen. Bovendien zorgen Eksters voor natuurlijke selectie van vogels die hun nest onvoldoende verstopten of te vroeg beginnen met broeden. Tenslotte stelden onderzoekers in Engeland vast dat zangvogels veel vaker ten prooi vallen aan katten dan aan Eksters.

Vaak wordt geopperd dat Eksters geen natuurlijke vijanden zouden hebben, waardoor ze met te veel zijn. Opnieuw mis: Eksters hebben geduchte vijanden die negatieve invloeden hebben op hun populatie: marter, Vos, Buizerd, Sperwer, Havik en de Huiskat. Ze hebben zelfs concurrentie van hun zwarte verwanten. Zo plunderen Zwarte kraaien wel eens een eksternest. Beide soorten leven trouwens meestal gescheiden: Zwarte kraaien op het platteland, Eksters in een stedelijke omgeving. Toch blijft de mens nog steeds de voornaamste vijand van de Ekster. Eksters worden verdelgd met behulp van vallen met lokvogels of worden gewoon afgeschoten. Die methoden worden vaak toegepast op het platteland, wat verklaart waarom de populatie van de Ekster in landelijk gebied daalt, terwijl ze zich in verstedelijkt gebied goed lijkt te handhaven.

Eksters werden van oudsher al beschouwd als ongeluksvogels, verkondigers van dood en rampzaligheid. Talloze woorden en uitdrukkingen met 'Ekster' getuigen nog van dit volksgeloof, denk maar aan 'eksteroo'. Dat Eksters met de dood en andere onaangename dingen worden gelinkt, komt omdat ze vroeger vaak werden aangetroffen op plaatsen waar de dood fysiek aanwezig was, zoals op slag- en galgenvelden. De lichamen vormden dan een toevallige voedselbron voor Eksters. Vandaag worden Eksters nog steeds aangetroffen in de buurt van plaatsen waar de dood heeft gezegevierd, bijvoorbeeld langs autosnelwegen. Hier verrichten ze echter nuttig opruimwerk door de kadavers van overreden dieren op te ruimen.

De Ekster gedraagt zich als een echte bondgenoot voor de tuinier. (foto: Wesley Poelman)

Eksters worden ook wel eens schuin bekeken door het geluid dat ze voortbrengen: een felle schaterlach of een rauwe, schaterachtige roep. Vaak laten ze van zich horen wanneer er een huiskat op de loer ligt. De Ekster is zowat de enige vogelsoort die een kat echt weet weg te pesten, waardoor hij geregeld andere zangvogels van een gewisse dood weet te redden.

Ten slotte zijn Eksters door hun behoefte aan eiwitten tijdens de broedtijd ware bondgenoten van de tuinier. Zo verorberen ze in die periode heel wat slakken die op dat moment een makkelijkere voedselbron vormen dan een vogelnest. Er zijn dus redenen genoeg om Eksters een plaats te geven in je tuin en het wordt tijd dat we onze vooroordelen omtrent de vogelsoort laten varen. De schoonheid en de intelligentie van deze glanzende langstaart moeten daarbij zeker kunnen helpen.

Meer te weten komen over de vogels in je tuin?

www.vogelweekend.be

Auteur: Gerald Driessens, Natuurpunt Studie

Foto's: Leo Janssen, Wesley Poelman